

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
(протокол № ____ від _____
2024 р.)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

з _____ (дата)

Ректор

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

М.П.

(наказ № ____ від

« ____ » _____ 2024 р.)

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Біла Церква – 2025

Пояснювальна записка

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 31.03.2021 № 397, Типової програми підвищення кваліфікації вихователів закладів дошкільної освіти щодо надання підтримки в освітньому процесі дітям з особливими освітніми потребами» (наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2021 № 457) та відповідно до професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України, від 19.10.2021 № 755-21 «Про затвердження професійного стандарту вихователів закладу дошкільної освіти». Освітня програма також враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», постанови Кабінету Міністрів України в редакції від 27 січня 2021 р. №86 «Положення про заклад дошкільної освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800 «Деякі питання щодо підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», Державного стандарту дошкільної «Базовий компонент дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 за №33, Положення про психологічну службу у системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509 та в контексті вимог законодавства, зокрема, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вихователя закладу дошкільної освіти та з урахуванням європейського вектору розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Актуальність Програми визначається необхідністю впровадження у практику закладів дошкільної освіти змісту, форм, методів організації розвивальної життєдіяльності дітей дошкільного віку з урахуванням стратегії, цілей, завдань оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) (далі – Стандарт).

Програма передбачає формування загальних та фахових компетентностей щодо імплементації оновленого Стандарту з урахуванням особистісно орієнтованого, інтегрованого, компетентнісного, діяльнісного підходів.

Сучасний вихователь закладу дошкільної освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи дошкільної освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої програми: професійний розвиток вихователів закладів дошкільної освіти відповідно до державної політики в галузі дошкільної освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти (далі - ЗДО) необхідних для організації навчання, виховання та розвитку дітей дошкільного віку відповідно до Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку, затвердженої Президією Національної академії педагогічних наук України (протокол № 1-2/8-119 від 18.06.2020 р.), та на основі Державного стандарту дошкільної освіти Базовий компонент дошкільної освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 за №33.

Основні завдання:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти;
- поглибити й розширити знання вихователів закладів дошкільної освіти з теорії і практики організації освітнього процесу, що забезпечує якісні зміни та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній системі дошкільної освіти;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей вихователів закладів дошкільної освіти;
- удосконалити вміння вихователів закладів дошкільної освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін;
- ознайомити педагогічних працівників із стратегіями та тенденціями, що склали основу для розроблення змісту Стандарту;
- формувати розуміння слухачами сутності понять «Державний стандарт дошкільної освіти», «цінності дошкільної освіти», «компетентність», «освітнє середовище» «результати навчання», «якість дошкільної освіти», «змістове наповнення Стандарту» тощо;
- удосконалювати здатність та готовність цільової аудиторії планувати освітній процес з урахуванням положень Стандарту для вибудовування індивідуальної освітньої траєкторії дитини дошкільного віку;
- формувати здатність педагогічних працівників організовувати різні види діяльності дітей у закладі дошкільної освіти на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно-орієнтованого, інтегрованого, соціокультурного підходів та базових принципах (демократичність; рівний доступ до якісної дошкільної освіти кожній дитини, освіти без дискримінації за будь-якими ознаками; забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору; міжвідомча взаємодія; державно-громадське та державно-приватне партнерство в організації та управлінні дошкільною освітою; соціально-педагогічне партнерство громади та всіх учасників освітнього процесу).
- удосконалювати готовність педагогів до організації партнерства з батьками вихованців задля підвищення культури відповідального батьківства.

Загальні очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері дошкільної освіти;
- сутності Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту дошкільної освіти (Базовий компонент дошкільної освіти);
- структури та змісту чинних освітніх програм для закладів дошкільної освіти;
- планування освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти;
- академічної свободи вихователя в організації освітнього процесу

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог чинного законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту дошкільної освіти, чинних освітніх програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку, попередніх освітніх результатів вихованців, їх освітніх потреб;
- формувати у дітей дошкільного віку компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- генерування нових ідей (креативність);
- прийняття обґрунтованих рішень;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- міжособистісна взаємодія;
- рефлексія та саморозвиток
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх дітей;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, українська національна ідентичність, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Укладачі освітньої програми	Надія Іванівна Нечипорук, методист відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти, старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» Тетяна Михайлівна Корж, методист відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти, старший викладач кафедри
------------------------------------	---

	педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації вихователів закладів дошкільної освіти
Мета програми	Професійний розвиток вихователів закладів дошкільної освіти відповідно до державної політики в галузі дошкільної освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти (далі - ЗДО) необхідних для організації навчання, виховання та розвитку дітей дошкільного віку відповідно до Концепції розвитку дітей раннього та дошкільного віку, затвердженої Президією Національної академії педагогічних наук України (протокол № 1-2/8-119 від 18.06.2020 р.), та на основі Державного стандарту дошкільної освіти Базовий компонент дошкільної освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 за №33.
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Вихователі закладів дошкільної освіти
Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	150 год / 5 ЄКТС (108 аудиторних годин, 42 години – самостійна робота)
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05, ЗК.06 Професійні компетентності: А1 Прогностична (А1.1, А1.2, А1.3); А2 Організаційна (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4); А3 Оцінювально-аналітична (А3.1, А3.2); А4 Предметно-методична (А4.1) Б1 Здоров'язбережувальна (Б1.1, Б1.2); Б2 Проєктувальна (Б2.1); В1 Психо-емоційна (В1.1, В1.2); В2 Педагогічне партнерство (В2.1, В2.2, В2.3); В3 Морально-етична (В3.1); Г1 Здатність до навчання впродовж життя (Г1.1, Г1.2); Г2 Інформаційно-комунікаційна (Г2.1, Г2.2, Г2.3)
Строки виконання програми	Календарний рік
Документ, що видається за результатами	Свідцтво про підвищення кваліфікації

підвищення кваліфікації	
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	програма: сайт: https://www.kristti.com.ua/

Зміст програми

№ з/п	Назва та зміст навчального модуля	В сь ог о го д и н	Аудиторні			Сам ості йна роб ота
			Ле кц ії	Се мін ари	Пр ак ти чн і	
Модуль I. Філософія освіти XXI століття		6	6	—	—	10
1.1.	Філософські аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій	2	2	—	—	4
1.2.	Національна ідентичність в історичному вимірі	4	4	—	—	2
Модуль II. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти		32	—	—	32	14
2.1.	Педагог у системі компететнісно орієнтованої освіти	2	—	—	2	2
2.2.	Професійний стандарт: ключові і професійні компетентності сучасного вихователя закладу дошкільної освіти	2	—	—	2	2
2.3.	Охорона праці та безпека життєдіяльності у закладі освіти. Порядок розслідування нещасних випадків	2	—	—	2	2
2.4.	Побудова індивідуальної програми професійного розвитку педагога	4	—	—	4	2
2.5.	Універсальний дизайн закладу дошкільної освіти як умова реалізації Базового компонента дошкільної освіти	2	—	—	2	2
2.6.	Академічна доброчесність: від внутрішньої культури особистості до академічної культури закладу освіти	2	—	—	2	—

2.7	Профілактика Інтернет- та гаджетозалежності у дітей	2	—	—	2	2
2.8	Психолого-педагогічні особливості соціалізації дітей у різновікових групах закладу дошкільної освіти	2	—	—	2	2
2.9	Сучасний мережевий етикет	2	—	—	2	—
Спецкурс «Інклюзивна освіта: теорія і практика»		6	—	—	6	4
Спецкурс «Психолого-педагогічна підтримка учасників освітнього процесу»		6	—	—	6	2
Модуль III. Зміст та технології дошкільної освіти		60	4	—	56	20
Інваріантна частина		46	4	—	42	20
3.1.	Закон України «Про дошкільну освіту»: ключові зміни та нововведення	2	2	—	—	2
3.2	Базовий компонент дошкільної освіти: концептуальні засади, структура, зміст, завдання, умови реалізації	2	2	—	—	2
3.3.	Реалізація Державного стандарту дошкільної освіти за освітнім напрямом «Мовлення дитини»	2	—	—	2	2
3.4	Сучасні підходи до навчання дітей дошкільного віку елементів грамоти	2	—	—	2	
3.5	Розвиток логіко-математичної і дослідницької компетентності дітей дошкільного віку в процесі формування математичних понять	2	—	—	2	2
3.6	Ігротерапія без іграшок на заняттях з логіко-математичного розвитку	2	—	—	2	
3.7.	Упровадження сучасних здоров'язберезувальних технологій у практику роботи закладу дошкільної освіти	4	—	—	4	2
3.8.	Домінанта освітнього напрямку «Гра дитини»	2	—	—	2	2
3.9.	Формування соціально-фінансової компетентності	2	—	—	2	2
3.10	Формування культури інженерного мислення дітей дошкільного віку можливостями STREAM-освіти	4	—	—	4	2
3.11	Особливості організації та планування освітнього процесу у закладах дошкільної освіти	4	—	—	4	2

3.12	Партнерська взаємодія педагогів закладів дошкільної освіти з батьками вихованців	2	—	—	2	2
3.13	Здоров'язбережувальні музикотерапевтичні технології у практиці закладу дошкільної освіти	2	—	—	2	2
3.14	Універсальний дизайн закладу дошкільної освіти як умова реалізації Базового компонента дошкільної освіти	4	—	—	4	2
3.15	Розвиток м'яких навичок дітей дошкільного віку (комунікація, співпраця, креативність, критичне мислення, лідерство)	4	—	—	4	2
3.16	Актуальні проблеми наступності дошкільної та початкової освіти в контексті реалізації Нової української школи	2	—	—	2	—
3.17	Особливості роботи з дітьми за освітнім напрямом «Дитина у розмаїтті культур» відповідно до програми «Український віночок. Регіон»	4	—	—	4	—
Варіативна частина		16	—	—	16	8
3.18	Підтримка ментального здоров'я в часи війни	4	—	—	4	—
3.19	Реалізація Державного стандарту дошкільної освіти за освітнім напрямом «Дитина в соціумі».	2	—	—	2	—
3.20	Логіко-математична гра «Танграм» як практичний засіб розвитку й тренування логічного мислення	2	—	—	2	—
3.21	Нетрадиційні методики арт-терапії у роботі з фольгою	4	—	—	4	—
3.22	Розвиток медіаграмотності засобами критичного мислення у дітей старшого дошкільного віку.	2	—	—	2	—
3.23	Дитяча іграшка як засіб формування ціннісного ставлення до національної культури	2	—	—	2	—
3.24	Спецкурс: Соціально-емоційний розвиток дітей дошкільного віку за Програмою The LEGO Foundation «Peppy Pals» («Веселі Друзі»).	6	—	—	6	—
Модуль IV. Діагностико-аналітичний модуль		10	2	—	8	—

4.1.	Настановче заняття. Вхідне діагностування	2	2	–	–	–
4.2.	Тематична дискусія «Актуальні аспекти організації освітнього процесу у сучасному закладі дошкільної освіти»	4	–	–	4	–
4.3	Захист випускних проєктів	2	–	–	2	
4.4.	Вихідне діагностування	2	–	–	2	–

Модуль І. Філософія освіти ХХІ століття

1.1. Філософські аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій

Філософські підходи до модернізації освіти. Традиціоналізм в освіті: огляд традиційних підходів до освіти. Методологічні принципи виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності. Генеза проявів цих принципів у модернізації освітнього процесу від античних часів до сьогодення. Стандартизація змісту освіти. Аргументи за збереження традицій в освіті. Прогресивізм в освіті. Ідея інноваційного підходу до освіти. Аргументи за впровадження інновацій в освітній процес.

1.2. Національна ідентичність в історичному вимірі: між конфронтацією та співробітництвом

Поняття національної та громадянської ідентичності. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», його статті щодо основних напрямків освітньої діяльності. Різновиди освітніх заходів, запропоновані Законом України для реалізації основних напрямків виховання національної та громадянської ідентичностей. Історична генеза української національної ідентичності: між конфронтацією та співробітництвом. Проблематика й методика національно-патріотичного, військово-патріотичного, громадянського та духовно-морального виховання. Регіональність у становленні української національної та громадянської ідентичності. Пошукова та творча діяльність вихованців у формуванні національної та патріотичної діяльності.

1.3. Розвиток професійної компетентності педагога на основі використання PR технологій

Розвиток професійної компетентності вчителя на основі використання PR технологій. Основи PR та його значення для розвитку професійних компетентностей вчителів. Аналіз інструментів PR у освітньому процесі. Розгляд ключових понять PR та його роль у формуванні позитивного іміджу вчителя і навчального закладу. Важливість комунікації з різними цільовими аудиторіями, такими як учні, абітурієнти та ЗМІ. Інструменти PR, співпраця зі ЗМІ, використання соціальних медіа, організація спеціальних подій і управління кризами. Приклади успішного використання PR технологій у навчальних закладах, а також стратегії покращення комунікації з аудиторіями.

Модуль II. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах реформування освіти

2.1. Педагог у системі компетентнісно орієнтованої освіти

Виклики сучасного суспільства системі освіти. Основні принципи освіти ХХІ століття. Зміна пріоритетів в освітньому процесі: від накопичення знань до розвитку життєвих навичок – ключових компетентностей. Педагог – агент змін: коуч, фасилітатор, тьютор, модератор в індивідуальній освітній траєкторії дитини.

2.2. Професійний стандарт: ключові й професійні компетентності сучасного педагога закладу дошкільної освіти

Ключові й професійні компетентності педагога закладу дошкільної освіти. Основні аспекти професійного стандарту для педагогів закладів дошкільної освіти. Здатність до спілкування з дітьми та їхніми батьками, розвиток індивідуальних навичок у дітей, здатність адаптуватися до змін у середовищі дошкільного закладу. Професійний розвиток педагога закладу дошкільної освіти. Сучасні методи й підходи до професійного розвитку педагога: менторство, колегіальні обміни досвідом, використання інноваційних технологій в освітньому процесі.

2. 3. Охорона праці та безпека життєдіяльності у закладі освіти. Порядок розслідування нещасних випадків

Формування основ безпеки та норм поведінки в надзвичайних ситуаціях у дітей дошкільного віку. Рекомендації щодо проведення Тижня безпеки життєдіяльності в дошкільних навчальних закладах. Основні вимоги інструкцій з безпеки діяльності працівників дошкільного закладу під час освітнього процесу. Порядок розслідування нещасних випадків. Правила безпеки при організації трудової діяльності дітей в дошкільному закладі.

2. 4. Побудова індивідуальної програми професійного розвитку педагога

Індивідуальна освітня траєкторія слухача курсів підвищення кваліфікації як персоналізований підхід до навчання, який враховує професійні потреби, цілі та рівень підготовки конкретного слухача. Можливості траєкторії. Ключові елементи індивідуальної освітньої траєкторії. Вибір форм навчання (інституційна (денна), очно-заочна, дистанційна, очно-дистанційна, пролонгована, інституційна (денна) режим онлайн); індивідуальні консультації або супровід, що допомагає слухачеві успішно пройти курси підвищення кваліфікації.

2.5. Універсальний дизайн закладу дошкільної освіти як умова реалізації Базового компонента дошкільної освіти

Універсальний дизайн в освіті. Створення сучасного універсального дизайну в закладі дошкільної освіти (доступного, безпечного, розвивального, максимально придатного навколишнього середовища) як умова ефективного використання різних моделей організації освітнього процесу. Принципи універсального дизайну. Моделювання освітнього середовища з урахуванням принципів універсального дизайну

2.6. Академічна доброчесність: від внутрішньої культури особистості до академічної культури закладу освіти

Академічна доброчесність у законодавстві України про освіту. Принципи академічної доброчесності, визначені Міжнародним центром академічної доброчесності. Культура доброчесності в закладі освіти: типові й менш очевидні види порушень академічної доброчесності; розгляд кейсів толерування недоброчесної поведінки педагогами, планування заходів із формування доброчесної поведінки учасників освітнього процесу.

2.7. Психолого-педагогічні особливості соціалізації дітей у різновікових групах закладу дошкільної освіти.

Поняття соціалізації та її значення для дошкільнят. Основні етапи соціалізації, її значення для формування особистості. Соціалізація у дошкільному віці. Особливості різновікових груп у закладах дошкільної освіти. Психолого-педагогічні особливості соціалізації в різновікових групах. Розвиток емпатії та альтруїзму. Формування лідерських навичок. Рольова взаємодія. Виклики організації соціалізації у різновікових групах.

2.8. Профілактика Інтернет- та гаджетозалежності у дітей.

Зміст понять «інтернет» та «гаджетозалежність». Причини виникнення Інтернет- та гаджетозалежності. Ознаки залежності та наслідки. Фізичні, психологічні та соціальні ризики

гаджето залежності у дітей дошкільного віку. Заміна гаджетів на корисні активності. Розвиток навичок самоконтролю. Встановлення «цифрового детоксу».

2.9. Сучасний мережевий етикет

Визначення поняття нетикету (мережевого етикету). Історія виникнення нетикету. Правила мережевого етикету. Найбільш поширені порушення нетикету. Особливості спілкування при користуванні електронною поштою. Правила користування мобільним зв'язком.

Спецкурс: Інклюзивна освіта: теорія і практика

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб дітей з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Роль та функції психологів і педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку кожної дитини, незалежно від її особливостей. Методи та стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку дітей, виявлення, вирішення можливих труднощів. Взаємодія психологів, педагогів, інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем.

Сучасні підходи, методики, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: диференціація завдань, використання різноманітних методів навчання та оцінювання.

Спецкурс: Психолого-педагогічна підтримка учасників освітнього процесу

Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення в дітей різних вікових категорій. Способи відновлення ресурсного стану в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в дітей.

Психічне здоров'я, психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Забезпечення необхідних умов для подолання гострої реакції психіки людини на стрес. Опанування прийомами, які сприяють управлінню стресом, відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях. Стратегії, інструменти для підтримки ментального здоров'я в освітньому середовищі. Вправи на стабілізацію психоемоційного стану педагогічних працівників та дітей, на запуск когнітивних процесів у процесі навчання

Модуль III. Зміст та технології дошкільної освіти

3.1. Закон України «Про дошкільну освіту»: ключові зміни та нововведення

Нормативно-правове регулювання у сфері дошкільної освіти. Концептуальні зміни до Закону України «Про дошкільну освіту». Система дошкільної освіти та державна політика у сфері дошкільної освіти. Основні завдання законодавства України в сфері дошкільної освіти. Механізми та доступність здобуття дошкільної освіти. Особливості організації інституційної та індивідуальної форм здобуття дошкільної освіти. Інклюзивна освіта. Базові етапи дошкільної освіти. Роль сім'ї у дошкільній освіті. Суб'єкти освітньої діяльності. Утворення, реорганізація, ліквідація та перепрофілювання закладу дошкільної освіти. Типи закладів дошкільної освіти, Наповнюваність груп у закладах дошкільної освіти, зарахування дітей до закладів дошкільної освіти, їх відрахування та переведення. Педагогічні працівники у сфері дошкільної освіти, їх права та обов'язки.

3.2. Базовий компонент дошкільної освіти: концептуальні засади, структура, зміст, завдання, умови реалізації

Нові вектори Базового компонента дошкільної освіти (Державного освітнього стандарту, його відповідність викликам сучасної дошкільної освіти та запитам практиків. Суть концептуальних засад Базового компонента дошкільної освіти; особливості структурування державного стандарту дошкільної освіти. Аналіз цінностей дитинства, базових принципів та умов реалізації стандарту дошкільної освіти. Організація освітнього процесу з позицій компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегрованого підходів.

3.3 Реалізація Державного стандарту дошкільної освіти за освітнім напрямом «Мовлення дитини»

Зміст освітнього напрямку «Мовлення дитини» (інваріантний складник) Базового компонента дошкільної освіти. Пріоритетні завдання, провідні види діяльності, методи та прийоми формування мовленнєвої, комунікативної та художньо-мовленнєвої компетентностей дитини дошкільного віку.

3.4. Сучасні підходи до навчання дітей дошкільного віку елементів грамоти

Сучасні ефективні підходи до роботи з навчання дошкільників основ грамоти. Теоретико-практичні аспекти про: психофізіологічні та психологічні засади навчання грамоти; основні механізми та інструменти цього процесу. Засвоєння основ грамоти як складна аналітико-синтетична діяльність. Характеристика ефективних традиційних та інноваційних технологій і засобів навчання дітей основ грамоти. Показники готовності педагогів до інтерактивного та стимульовального процесу навчання дітей основ грамоти.

Тема 3.5. Розвиток логіко-математичної і дослідницької компетентності дітей дошкільного віку в процесі формування математичних понять.

Аналіз освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» Базового стандарту дошкільної освіти. Визначення поняття «сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька компетентність» дитини. Формування емоційно-ціннісного ставлення до логіко-математичної та дослідницької діяльності в дітей дошкільного віку. Формування уявлень про основні математичні поняття. Оволодіння навичками логіко-математичної та дослідницької діяльності. Розвивальні математичні ігри як засіб розвитку особистісного потенціалу дитини. Особливості проведення дидактичних математичних ігор.

3.6. Ігротерапія без іграшок на заняттях з логіко-математичного розвитку

Визначення поняття «ігротерапія». Ігротерапія: теоретичні основи. Основні цілі ігротерапії. Процес ігротерапії та його ключові елементи. Психологічні концепції ігротерапії. Ігротерапія як засіб оздоровлення дітей. Ігротерапія для дітей з особливими освітніми потребами. Приклади успішного використання ігротерапії. Предметно-ігрове розвивальне середовище як компонент освітнього процесу на заняттях з логіко-математичного розвитку. Організація ігрової діяльності дошкільнят у процесі проведення пальчикових ігор.

3.7. Упровадження сучасних здоров'язбережувальних технологій у практику роботи закладу дошкільної освіти

Аналіз ознак якісної превентивної освіти, концепція, завдання, зміст і методика формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільнят на засадах розвитку життєвих навичок; характеристика методичних механізмів інтегрованого підходу до формування здоров'язбережувальної компетентності; моніторинг здоров'язбережувальних технологій та визначення доцільності застосування їх в закладі дошкільної освіти; готовність педагогів до використання методів й засобів навчання, що забезпечують упровадження здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

3.8. Домінанта освітнього напрямку «Гра дитини».

Сутність і зміст освітнього напрямку «Гра дитини». Складові ігрової компетентності дітей дошкільного віку та показники її сформованості. Реалізація цінностей та цілей дошкільної освіти крізь призму ігрової діяльності дитини. Гра як спосіб життєдіяльності дитини дошкільного віку та умова її особистісного розвитку. Здатність та готовність вихователів використовувати ігровий арсенал сучасної дошкільної дидактики. Підхід «Навчання через гру» як наскрізний у взаємодії педагога з дитиною у закладі освіти.

3.9. Формування соціально- фінансової компетентності

Аналіз освітнього напрямку «Дитина в соціумі». Соціально-фінансова грамотність» варіативного складника Базового компоненту дошкільної освіти. Значення соціальної компетентності й навичок фінансової грамотності: формує усвідомлення правил взаємодії з іншими людьми, своїх прав і обов'язків, вміння планувати бюджет, раціонально використовувати ресурси, заощаджувати, оцінювати наявні можливості, розвиток лідерських якостей. Шляхи формування соціально-фінансової грамотності у різних видах діяльності (предметно-практичній, предметно-ігровій, ігровій з правилами (дидактичні ігри), комунікативній, господарсько-побутовій, пізнавальній). Підтримка батьками процесу формування соціальної компетентності й навичок соціальної та фінансової грамотності у дітей.

3.10. Формування культури інженерного мислення дітей дошкільного віку можливостями STREAM-освіти

Формування ключових компетентностей дітей дошкільного віку: діяльнісний підхід. STREAM-освіта дітей дошкільного віку – інноваційний напрям діяльності в закладі дошкільної освіти. Упровадження альтернативної програми «STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт» в освітній процес закладу дошкільної освіти. Шляхи реалізації освітніх напрямів програми Формування мовленнєвої та комунікативної компетентностей у дітей дошкільного віку засобами STREAM-освіти. Формування уявлень дітей дошкільного віку про предметно-перетворювальну діяльність людини (освітні напрями «Технології», Мистецтво").

3.11. Особливості організації та планування освітнього процесу в закладах дошкільної освіти

Побудова освітнього процесу з дітьми дошкільного віку на основі формування досвіду дитини у спілкуванні з дорослими та однолітками в усіх видах діяльності, які реалізуються в універсальному розвивальному середовищі на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно орієнтованого, інтегрованого, соціокультурного принципів. Варіативні моделі організації освітнього процесу із застосуванням сучасних технологій, освітніх програм, послуг, предметно-ігрового обладнання. Оптимальне поєднання регламентованих та самостійних видів діяльності. Види та форми регламентованої діяльності, їх характеристика. Самостійна діяльність, взаємозв'язок її з регламентованою діяльністю дітей. Заняття як основна форма навчально-пізнавальної діяльності. Види занять, сучасні вимоги до їх організації та проведення занять. Зміст Наказу МОН від 20.04.2015 № 446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності».

3.12.Партнерська взаємодія педагогів з батьками як умова забезпечення якості освітнього процесу ЗДО

. Аналіз вимог професійних стандартів «Вихователь закладу дошкільної освіти», «Керівник закладу дошкільної освіти» щодо партнерської взаємодії учасників освітнього процесу. Завдання закладу дошкільної освіти щодо взаємодії з батьками Напрями реалізації взаємодії закладу дошкільної освіти з родинами. Форми партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти з батьками вихованців.

3.13.Здоров'язбережувальні музикотерапевтичні технології у практиці закладу дошкільної освіти

Теоретичні аспекти використання музикотерапії в роботі з дітьми дошкільного віку. Історія виникнення музикотерапії Музикотерапія як засіб лікувального та розвивального впливу на дітей дошкільного віку. Методичні рекомендації щодо використання музикотерапії в умовах освітнього процесу закладів дошкільної освіти. Організація занять з музикотерапії в умовах освітнього процесу закладів дошкільної освіти Поради педагогам з питань проведення заняття по музикотерапії з дітьми дошкільного віку. Орієнтований перелік музики до різних видів музикотерапевтичної діяльності

3.14.Програмно-методичне забезпечення змісту дошкільної освіти

Вимоги до структури та змісту освітніх програм для дошкільної освіти відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту». Аналіз освітніх програм для закладів дошкільної освіти: комплексних та парціальних, рекомендованих МОН до використання в закладах дошкільної освіти у 2024-2025 навчальному році. Огляд методичних та дидактичних посібників для педагогів і дітей видавництва «Ранок» та «Генеза».

3.15. Розвиток м'яких навичок дітей дошкільного віку (комунікація, співпраця, креативність, критичне мислення, лідерство).

Поняття м'яких навичок (soft skills). Характеристика м'яких навичок: комунікація, співпраця, креативність, критичне мислення, лідерство. Методи і підходи до розвитку м'яких навичок у дітей дошкільного віку (комунікативні ігри, ігри на розвиток співпраці, креативні завдання, рольові ігри на розвиток лідерських якостей і критичного мислення). Soft Skills для розвитку дитини: емоційний інтелект, комунікація та медіаграмотність.

3.16. Актуальні проблеми наступності дошкільної та початкової освіти в контексті реалізації Нової української школи

Поняття наступності у дошкільній та початковій освіті. Основні проблеми забезпечення наступності. Психологічні бар'єри: складнощі адаптації дітей до нових умов, пов'язані зі зміною структури дня, підходів до навчання та вимог; стрес та тривога через новий режим, більшу тривалість занять, зміну навчального середовища. Роль Нової української школи у вирішенні проблем наступності. Основні принципи НУШ. Інтеграція освітніх стандартів. Розвиток ключових компетентностей. Навчання через діяльність

3.17.Особливості роботи з дітьми за змістовою лінією «Дитина у розмаїтті культур» відповідно до програми «Український віночок. Регіон»

Інноваційний курс «Культура добросусідства». Ознайомлення з освітньою програмою «Український віночок. Регіон». Інтеграція програми в освітній процес сучасного закладу дошкільної освіти. Планування роботи з реалізації змісту програми в ЗДО. Формування комунікативної компетентності дітей у процесі роботи за програмою «Український віночок. Регіон»

Розширення знань про конфлікт, стилі поведінки в конфлікті. Особливості ненасильницької комунікації. Особливості міжкультурної вербальної і невербальної комунікації. Використання ігор, спрямованих на попередження конфліктів.

3.18.Підтримка ментального здоров'я під час війни

Що ж таке ідеальне ментальне здоров'я і які прояви його відхилення. Актуальність питання психічного здоров'я у світі та в Україні. Я можна подбати про психічне здоров'я. Фактори захисту щодо розвитку психічних розладів. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?». Поради щодо збереження психічного здоров'я.

3.19. Нові стратегії змістового компоненту освітнього напрямку «Дитина в соціумі» Базового компонента дошкільної освіти

Актуальність формування соціально-громадянської компетентності у дітей дошкільного віку. Аналіз програмно-методичного забезпечення формування та розвитку соціально-громадянської компетентності. Особливості формування соціально-громадянської компетентності дитини дошкільного віку в різних видах діяльності. Індикатори сформованості соціально-громадянської компетентності у дітей дошкільного віку. Пріоритетні форми, методи та засоби формування соціально-громадянська компетентності. Наступність між ЗДО і НУШ у формуванні соціально-громадянської компетентності дітей. Показники готовності педагогів щодо реалізації завдань із освітнього напрямку «Дитина в соціумі». Питання морального виховання у змісті освітніх напрямів Базового компонента дошкільної освіти. Упровадження парціальної програми «Скарбниця моралі» в освітній процес закладу дошкільної освіти.

3.20. Логіко-математична гра «Танграм» як практичний засіб розвитку й тренування логічного мислення

Визначення термінів «логіка», «мислення», гра «Перевір свою логіку». Цілі і завдання гри «Танграм» в освітньому процесі ЗДО. Історія виникнення гри. Виготовлення гри «Танграм» із картону. Способи та прийоми виконання логіко-математичних завдань із застосуванням танграма.

3.21. Нетрадиційні методики арт-терапії у роботі з дітьми дошкільного віку

Арт-педагогіка в дошкільній освіті. Основні компоненти арт-педагогіки: мистецькі форми діяльності, візуальні мистецтва, перформативні мистецтва, творчість у повсякденному житті. Роль вихователя в арт-педагогіці. Використання арт-технологій у навчанні. Методи і техніки арт-педагогіки. Використання мистецтва для вираження емоцій. Техніки малювання та створення для зняття стресу.

3.22..Розвиток медіаграмотності засобами критичного мислення у дітей старшого дошкільного віку.

Значення медіаграмотності для дошкільнят. Основні компоненти медіаграмотності для дошкільнят. Уміння розпізнавати основні медіа-джерела. Аналіз медіа-контенту. Роль критичного мислення у формуванні медіаграмотності. Практичні прийоми для розвитку медіаграмотності та критичного мислення у дітей. Вправи для розвитку критичного мислення.

3.23.Дитяча іграшка як засіб формування ціннісного ставлення до національної культури.

Народна іграшка, її призначення, функції, особливості використання. Види народних іграшок. Компоненти ціннісного ставлення дітей до народної іграшки. Українська народна іграшка як засіб вияву творчості та національної свідомості дитини. Виготовлення ляльки-мотанки «Коза-дереза».

3.24. Спецкурс: Соціально-емоційний розвиток дітей дошкільного віку за Програмою The LEGO Foundation «Peppy Pals» («Веселі Друзі»).

Соціально-емоційний розвиток дітей дошкільного віку відповідно до змісту Базового компонента дошкільної освіти України. Соціально-емоційні навички дошкільників. Соціально-емоційний розвиток дітей в умовах сучасних викликів. Соціально-емоційний розвиток дітей дошкільного віку за Програмою «Peppy Pals» («Веселі Друзі»).

Програма «Perry Pals» («Веселі Друзі») як дієвий інструмент соціально-емоційного розвитку дітей дошкільного віку. Психологічно безпечне освітнє середовище закладу дошкільної освіти. Принципи підтримуючого спілкування.

Питання для самостійного опрацювання

1. Основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності
2. Суть методологічних принципів виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності.
3. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та розвитку громадянської освіти в Україні.
4. Структура Закону України «Про дошкільну освіту».
5. Зміни щодо трудових відносин учасників освітнього процесу ЗДО за новим Законом України «Про дошкільну освіту».
6. Форми партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти з батьками вихованців.
7. Основні проблеми забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою, шляхи їх вирішення.
8. Упровадження альтернативної програми «STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт» в освітній процес закладу дошкільної освіти
9. Зміст соціальної компетентності й навичок соціальної та фінансової грамотності відповідно до варіативного складника Базового компоненту дошкільної освіти
10. Зміст варіативного складника Базового компоненту дошкільної освіти «Мовлення дитини»

Список використаних та рекомендованих джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байєр О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 37 с. URL: <https://bit.ly/3CannQI>
2. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>
3. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. *Рідна школа*. 2011. №8-9. С. 9-14.
4. Богиніч О. Л., Бабачук Ю.М. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей дошкільного віку. Тернопіль : «Мандрівець», 2014. 224 с.
5. Богиніч О.Л., Левінець Н.В., Лохвицька Л.В., Сварковська Л.А. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навч.метод. посіб. Київ: Генеза, 2013. 128 с.
6. Богуш А., Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку. Методичний посібник для вихователя. Серія «Настільна книжка вихователя». Київ: Генеза, 2017. 160с.
7. Брежнева О. Г. Календарне планування (Тема «Кіно»). Ігри та вправи для картотеки. *Методична скарбничка вихователя*. 2017. №4. С.16-20; 29-35.
8. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. *Методична скарбничка вихователя*. 2016. № 2. С. 37-44.
9. Брежнева О.Г. Ігри логіко-математичного спрямування в межах проєкту «Магазин».

Методична скарбничка вихователя. 2017. № 2. С. 39-42.

10. Брежнєва О.Г. Математичний розвиток дошкільників: теорія і технологія: монографія. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 481 с.
11. Веселі Друзі: путівник-порадник для педагога. The LEGO Foundation, 2022. 37 с.
12. Гавриш Н., Крутій К. Як змінювалися підходи до розвитку мовлення дітей. *Дошкільне виховання.* 2019. № 10. С.7-12.
13. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. Київ: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
14. Гавриш Н., Пометун О. Сталий розвиток: стосується кожного. *Дошкільне виховання.* 2018. №3. С. 2 – 6.
15. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України.* № 3. 2008. С. 23-30.
16. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
17. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
18. Державний стандарт початкової освіти : Постанова КМУ від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
19. Деякі питання організації та проведення супервізії : наказ МОН від 18.10.2019 №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
20. Доброго ранку! Ми раді, що ви тут! Посібник для педагогів про проведення ранкових зустрічей. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2016. 52 с.
21. Євтух М. Б., Пінковська Е. А., Черкашина Т. В. Методики особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності на засадах самопізнання : навч.-метод. посіб. : для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2015. 400 с.
22. Євтух М. Б., Черкашина Т. В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видав. Чабаненко Ю. А., 2017. 348 с.
23. Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти /Додаток до листа МОН України від 19.04.2018 №1/9-249. URL : <https://bit.ly/3YXGTcq>
24. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. 60 с.
25. Конвенція про права дитини. 1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
26. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996. URL: <https://bit.ly/3Wl5vu3>
27. Корнєєва О.Л. Вихователі, які вмють грати, – виграють. *Вихователь-методист.* 2017. №2. С. 17-21.
28. Крутій К.Л., Стеценко І.Б. Парціальна програма формування культури інженерного мислення в дітей передшкільного віку «STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт». Освітній напрям «Технології або Таємничі перетворення». Запоріжжя: ТОВ«ЛІПС» ЛТД, 2020. 192 с.
29. Левінець Н. В. Долгаль С.Г. Красікова Н.А. Зростаємо здоровими: зошит із формування здоров'язбережувальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку. Київ: Генеза, 2017. 32 с.+ 1 дод. (16 с.) – (Серія «Я буду вправним первачком»).
30. Левінець Н.В. Моделювання здоров'язберегаючого середовища дошкільного навчального закладу: сучасні підходи. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/levinec.pdf>
31. Методичний посібник із фасилітації ігрової взаємодії з дітьми дошкільного віку «Граємо разом» / О.Ю. Рома та ін. Запоріжжя: СТАТУС, 2022. 112 с.
32. Нерянова С.І., Піроженко Т.О. Двигун прогресу, або Гра як джерело розвитку дошкільників. *Вихователь-методист.* 2017. №2. С. 11 – 14. 25. Низковська О. Соціально-економічній освіті – новий подих. *Дошкільне виховання.* 2016. №3.

33. НУМО: платформа розвитку дошкільнят. Я та світ (громадянська свідомість). URL: <https://numo.mon.gov.ua/skills/ya-ta-svit>
34. Парціальна програма розвитку дитини від 2 до 6 років через гру «Творці майбутнього» та методичні рекомендації / О.Ю. Рома та ін. Запоріжжя: СТАТУС, 2022. 108 с.
35. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: свобода, творчість, інтеграція. *Дошкільне виховання*. № 5. 2019. С.3-8.
36. Закон України «Про дошкільну освіту» (<http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/norm-baza.html>)
37. Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти України в умовах карантину/ авт. кол. Косенчук О., Новик І., Венгловська О.: УІРО, 2021. URL: <https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/doshkilnaosvita.pdf>
38. Соціально-емоційний розвиток і навчання з Веселими Друзями: збірка активностей. The LEGO Foundation, 2023. 54 с.
39. Черешнюк О., Артоуз О., Кирган В. Економіка для дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2016. №3.
40. Щодо впровадження основ соціальної і фінансової освіти дітей дошкільного віку : Наказ МОН України від 22.01.2016 №46. URL: <http://oblosvita.com/engine/download.php?id=11637>